

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

19 ביולי 2010

537

ח' באב התש"ע

עמוד

הצעת חוק ההתגוננות האזרחית (תיקון מס' 16), התש"ע-2010 1374

הצעת חוק ההתגוננות האזרחית (תיקון מס' 16), התש"ע-2010

- תיקון סעיף 1 .1 בחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951' (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –
- (1) אתרי ההגדרה "הגא" יבוא:
- "חבר הגא" – חייל שנשלח לשרת בהגא בהתאם לפקודות הצבא;
- (2) במקום ההגדרה "ארגוני עזר" יבוא:
- "ארגון עזר" – גוף שעזרתו נדרשת להתגוננות אזרחית והוא אחד מאלה:
- (1) אגודת מגן אדום בישראל, שהוקמה בחוק מגן דוד אדום, התש"י-1950²;
- (2) רשות כבאות, כהגדרתה בחוק שירותי הכבאות, התשי"ט-1959³;
- (3) ממונזה על אירוע חומרים מסוכנים, כהגדרתו בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993⁴;

ד ב ר י ה ס ב ר

את כל המנויים ברשימה האמורה שאינם משמשים הלכה למעשה כיום כ"חברי הגא" (ראה דברי הסבר לביטול סעיף 8 לחוק בסעיף 6 להצעת החוק).

מוצע, בפסקה (2) המוצעת, להחליף את ההגדרה הקיימת של ארגוני עזר אשר זה נוסחה:

"ארגוני עזר" – ארגון, מוסד, מפעל, יחידה או גוף העושים שירות ציבורי, או כל חלק מהם, אשר שר הבטחון הכריז עליהם ברשומות שהם ארגונים שעזרתם נדרשת להתגוננות אזרחית.

בהתאם להגדרה זו, הוכרו לאורך השנים, על ידי שר הביטחון, ארגונים שונים כארגוני עזר, אשר פורסמו ברשומות, כאשר חלקם ארגונים שפעילותם איננה רלוונטית עוד להתגוננות אזרחית. לפיכך מוצע לקבוע מפורשות את רשימת הגופים, שעזרתם נדרשת לצורכי התגוננות אזרחית, בדומה להסדר הקבוע בפקודת המשטרה (נוסח חדש), התשל"א-1971 (להלן – פקודת המשטרה). לגבי "גוף הצלה" שעזרתו נדרשת בעת אירוע אסון המוני, ולאור העיקרון כי רשימה זו צריכה לכלול את גופי התגובה המיידים, עם זאת, ניתנה לשר הביטחון הסמכות, המטורה לו גם כיום, להוסיף גופים נוספים שיעמדו בעתיד בתנאים אלה ובלבד שניתנה לבכ הסכמת השר האחראי על אותו גוף, בדומה לקבוע כאמור בפקודת המשטרה.

כמו כן מוצע, בפסקה (3) המוצעת, לבטל את ההגדרה "תקופת קרבות" שזו נוסחה:

בללי מוצע לתקן את חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951' (להלן – החוק), בכמה נושאים מרכזיים שיפורטו להלן.

החוק קובע את ההסדרים השונים לצורך פעולות התגוננות מפני התקפה על האוכלוסייה בישראל. עם השנים התערור הצורך להתאימו למציאות המשתנה של החיים בישראל, לאיום המשתנה על העורף בישראל ולתפיסות חדשות של דרכי הפעולה של גופי ההירום בעורף, כפי שעלו גם מן האירועים בשנים האחרונות (ובפרט מתקופות הכוננות לאפשרות תקיפה עיראקית, ממלחמת לבנון השנייה ומהפעולות השונות באזור עזה, כולל מבצע "עופרת יצוקה" שאירע בדצמבר 2008 וינואר 2009).

אחד השינויים המרכזיים בתיקון המוצע הוא איחוד מצבי ההירום השונים שיוכרו כתוצאה מאיום מלחמתי. שינוי מרכזי נוסף שמוצע הוא התמקדות בחשיבות תפקודן המתאים של הרשויות המקומיות, בשגרה ובחירום, בתחומי ההתגוננות האזרחית. שינוי אחר שמוצע הוא הבהרת סמכויותיו ותפקידיו של שירות הגא, האחראי על ארגון ההתגוננות האזרחית במדינה.

סעיף 1 מוצע לתקן את סעיף 1 לחוק ובו להוסיף הגדרות חדשות ולתקן הגדרות קיימות, כמפורט להלן:

מוצע בפסקה (1) המוצעת, להוסיף את ההגדרה "חבר הגא", לאור הביטול המוצע לסעיף 8 לחוק שכותרתו חבר הגא, ואשר קובע בסעיף קטן (א) שבו רשימה של אנשים שונים אשר ייחשבו לחברי הגא (ראה דברי הסבר לסעיף 6 להצעת החוק). מוצע להגדיר כ"חבר הגא" רק חיילים ולא

¹ ס"ח התשי"א, עמ' 78; התשס"ח, עמ' 145.
² ס"ח התשי"י, עמ' 175.
³ ס"ח התשי"ט, עמ' 199.
⁴ ס"ח התשנ"ג, עמ' 28.

(4) גוף אחת לרבות ארגון, מוסד, מפעל, יחידה, או חלק של גוף כאמור, העושה שירות ציבורי אשר שר הביטחון, בהסכמת השר שנקבע כאחראי על אותו גוף, אם נקבע שר כאמור, הכריז עליו ברשומות שהוא ארגון עזר;

(3) ההגדרה "תקופת קרבות" – תימחק;

(4) במקום ההגדרה "שעת התקפה" יבוא:

"התקפה" – כל אחד מאלה:

(1) הפצצה אווירית, הפגזה ארטילרית או רקטית וכל סוג אחר של ירי ארוך טווח מצד אויב;

דברי הסבר

בהתאם למוצע, אירועים נקודתיים של התקפה על אוכלוסייה יהיו "שעת התקפה" ויאפשרו את הפעלת הסמכויות הנקודתיות הדרושות לטיפול בהם. זאת, לצד הכרזה על "מצב מיוחד בעורף" אשר נדרשת כשמדובר במצב חירום ממושך המחייב הפעלת סמכויות לאורך זמן. התיקון המוצע להגדרה האמורה נועד לתחום את תחילתה וסופה של שעת ההתקפה באופן ברור. ההגדרה כיום לא קובעת מועד ברור לסיום מצב החירום אלא מועדים הנתונים לפרשנות ("הזמן שבו מתנהלת התקפה", "סיום פעולות ההצלה הדרושות בשטח המותקף"). מצב זה מחייב תיקון שכן ב"שעת התקפה" קמות סמכויות לגורמים בהגא כלפי האוכלוסייה (ראה למשל סעיף 9 לחוק). לפיכך מוצע לקבוע כי "שעת התקפה" תחול ממועד תחילת ההתקפה או מועד השמעת אות האזעקה (לפי המוקדם) עד השמעת אות ארבעה או בתוך עשרים וארבע שעות מתחילת ההתקפה (לפי המוקדם). כך למעשה מצב החירום פוקע בתוך עשרים וארבע שעות. אם תתרחש התקפה נוספת לאחר תום עשרים וארבע שעות ממועד תחילתה של ההתקפה – ייכנס מצב החירום לתוקפו פעם נוספת, וכן הלאה. עם זאת, אם יתרחשו כמה התקפות בפרק זמן של עשרים וארבע שעות ממועד תחילתה של ההתקפה הראשונה, מניין השעות יימנה מההתקפה הראשונה ולא יהיה בהתקפות נוספות אלה כדי להאריך את תוקפו של מצב "שעת התקפה". לפיכך, ככל שיתגלה צורך במהלך פרק הזמן של עשרים וארבע השעות להאריך את מצב החירום ולתת הוראות התגוננות רציפות לאוכלוסייה לתקופה ארוכה מעשרים וארבע שעות יהיה מקום לפעול להכרזה על "מצב מיוחד בעורף", וזאת כדי ליצור פיקוח מדיני ופרלמנטרי על אורכו של מצב החירום וכפועל יוצא גם על היקפן של הסמכויות הניתנות להפעלה בהם כלפי האוכלוסייה. תיקון ההגדרה "שעת התקפה" מלווה גם בעדכון הסמכויות של הגא במצב חירום זה (ראה דברי הסבר לסעיפים 9 ו-10 לחוק המוצע בסעיפים 9 ו-11 להצעת החוק).

עוד מוצע, בפסקה (4) המוצעת, להוסיף את ההגדרה "התקפה", מונח שבו נעשה שימוש חוזר בחוק. הגדרה זו באה לקבוע את היקף התחולה של החוק ולמנוע בכך הפיפה בינו לבין חקיקה אחרת החלה לעניין אבטחה ומניעת פעילות חבלנית עוינת.

"תקופת קרבות" פירושו – תקופה שבה מתנהלות פעולות מלחמה נגד ישראל מצד אויב;

הצורך בביטול המצב של "תקופת קרבות" נובע מהיותו מצב ממושך שאינו תלוי הכרזה אלא פרשנות של מצב דברים נתון שאף אינו תלוי אירוע ספציפי אלא ב"פעולות מלחמה". כתוצאה מהביטול המוצע, הוראות החלות לפי החוק הנוכחי בתקופה המוגדרת כ"תקופת קרבות", יהולו בעת "מצב מיוחד בעורף" שהוכרז לפי סעיף 9 לחוק. לפי החוק כיום קיימים ארבעה מצבי חירום שונים, העשויים לחול בנפרד או במקביל, והכללים החלים בכל אחד מהם שונים: "שעת התקפה", "תקופת קרבות", "מצב מיוחד בעורף" ו"מצב הכן". מוצע ש"מצב מיוחד בעורף", שעשוי להיות מוכרז על ידי הממשלה או שר הביטחון במצב של סבירות גבוהה להתקפה על אוכלוסייה אזרחית וטעון אישור של ועדת החוץ והביטחון, ישמש גם במקרים של צורך בהפעלת סמכויות חירום לאורך תקופה ממושכת (המוגדרת כיום גם כ"תקופת קרבות").

עוד יצוין כי מוצע, בסעיף 25 להצעת החוק, לבטל את מצב החירום המכונה "מצב הכן", מאחר שלא נעשה בו שימוש וכן מאחר שהגדרתו איננה ברורה וחופפת ברובה להגדרה של "מצב מיוחד בעורף". עוד מוצע לאחד את הסמכויות המוקנות ב"מצב הכן" במסגרת הסמכויות הקיימות בעת הכרזה על "מצב מיוחד בעורף" (ראה דברי הסבר לסעיף 9 המוצע בסעיף 11 להצעת החוק). כפועל יוצא, החוק יכלול שני מצבי חירום בלבד, "מצב מיוחד בעורף" ו"שעת התקפה", בשונה מארבעה מצבי חירום עובר לתיקון.

כמו כן מוצע בפסקה (4) המוצעת, להחליף את ההגדרה "שעת התקפה" שזוה נוסחה:

"שעת התקפה", לגבי שטח מסוים, פירושו –

(א) הזמן שבו מתנהלת באותו שטח התקפה מצד אויב;

(ב) בעת קרבות או בשעת תימוני הג"א – הזמן מתן אות אזעקה עד מתן אות ארבעה, או עד סיום פעולות ההצלה הדרושות בשטח המותקף, לפי המאוחר;

(ג) הזמן שבו קיים מצב מיוחד בעורף, לפי סעיף 39.

(2) ניסיון פגיעה מצד צבא של מדינת אויב;

"שעת התקפה" – הזמן שבו מתנהלת בשטח מסוים התקפה, מתחילתה או ממתן אות אזעקה, לפי המוקדם ועד מתן אות ארגעה או עד תום עשרים וארבע שעות מתחילת ההתקפה, לפי המוקדם; אירעו כמה התקפות בפרק זמן של עשרים וארבע שעות, יחל מניין עשרים וארבע השעות האמורות מההתקפה הראשונה;

"מצב מיוחד בעורף" – מצב שהוכרז לפי סעיף 9;

"חוק התכנון והבנייה" – חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965⁵;

תיקון סעיף 2 בסעיף 2 לחוק העיקרי – 2.

(1) בפסקה (1), במקום "בתקופת קרבות" יבוא "בעת מצב מיוחד בעורף";

(2) בפסקה (2), המילים "של הרשויות המקומיות" – יימחקו;

(3) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(1) להדריך ולהנחות את הרשויות המקומיות למילוי תפקידן בענייני ההתגוננות האזרחית בהתאם לתכנית שתיקבע על ידי ראש הגא ולקיים בקרה על מוכנות הרשויות בעניינים אלה";

(4) בפסקה (ד), אחרי "לקבוע" יבוא "את אופן מתן ההתרעה לאוכלוסייה האזרחית, ובכלל זה לקבוע";

(5) בפסקה (י), המילים "לטפל בהסוואת מבנים" – יימחקו.

תיקון סעיף 3 בסעיף 3(ב) לחוק העיקרי, במקום הסיפה החל במילים "פרט לעניינים" יבוא "ובכלל זה להפעיל כל סמכות הנתונה בידי מפקד הגא מחוזי לפי דיני ההתגוננות האזרחית".

ביטול סעיף 4 בסעיף 4 לחוק העיקרי – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

להגא לבצע בקרה על מוכנות הרשויות המקומיות בהתאם להנחיות שניתנו להן כאמור.

לפסקה (4)

מוצע לאור ההתקדמות הטכנולוגית באופן מתן ההתרעה לאזרח, להבהיר כי מתן ההתרעה אינו נעשה אך ורק באמצעות צפירה ("אותות אזעקה וארגעה").

לפסקה (5)

מוצע לתקן את סעיף (ג) לחוק ולמחוק את ההוראה הארכאית בדבר הסוואת מבנים הקבועה בו.

סעיף 3 מוצע להבהיר כי לראש הגא קיימות כל הסמכויות של מפקד הגא מחוזי. זאת הן בשל הכפיפות ההיררכית ביניהם והן בשל העובדה כי תרחישים מסוימים עשויים להיות מנוהלים ברמה ארצית ולא ברמה מחוזית.

סעיף 4 מוצע לבטל את המועצה הארצית של הגא שהיא מוסד שהתיישן ואינו קיים למעשה מזה כשני עשורים. התיאום וההיוועצות בין שירות הגא למשרדי הממשלה, ארגוני העזר והרשויות המקומיות ייעשה באמצעות מנגנונים שלא מוסדרים בחקיקה כחלק

כמו כן מוצע, בפסקה (4) המוצעת, להגדיר את המונחים "מצב מיוחד בעורף" ו"חוק התכנון והבנייה", לאור השימוש החוזר בהם לאורך החוק.

סעיף 2 סעיף 2 לחוק העיקרי שכותרתו שירות התגוננות אזרחית, הוא הסעיף המקום את שירות הגא וקובע את תפקידיו וסמכויותיו הכלליים.

לפסקה (1)

מוצע להחליף את המונח "תקופת קרבות" ב"מצב מיוחד בעורף" בשל ביטול המצב "תקופת קרבות" (ראו דברי הסבר לביטול ההגדרה "תקופת קרבות" בסעיף 1 להצעת החוק).

לפסקאות (2) ו-(3)

סעיף (2) לחוק מסמיך את הגא לתאם את פעולותיהם של משרדי הממשלה, רשויות מקומיות ומפעלים פרטיים בענייני ההתגוננות האזרחית. מוצע לאפשר להגא סמכות רחבה יותר בסעיף (2) המוצע, והיא להדריך את הרשויות המקומיות ולהנחות את פעולותיהן, מתוך הבנה כי הן מהוות גוף מרכזי לפעולה בתחום. בנוסף, מוצע לאפשר

⁵ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

5. בסעיף 5(ב)2 לחוק העיקרי במקום "בתקופת קרבות" יבוא "בעת מצב מיוחד בעורף, תיקון סעיף 5 בשעת התקפה".

6. סעיפים 6 עד 8 לחוק העיקרי – בטלים.

ביטול סעיפים
6 עד 8

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 5 מוצע להחליף את המונח "תקופת קרבות" ב"מצב מיוחד בעורף" בשל ביטול מצב החירום "תקופת קרבות" (ראה דברי הסבר לביטול ההגדרה "תקופת קרבות" בסעיף 1 להצעת החוק). עוד מוצע להקנות למפקד הגא מחוזי סמכות כלפי ארגוני העזר גם בשעת התקפה כדי שגורמי הגא יוכלו להנחות את ארגוני העזר ככל שיהיה צורך שיפקדו על האירוע.

סעיף 6 מוצע לבטל את המועצה המחוזית (סעיף 6 לחוק) ואת פיקוד הגא (סעיף 7 לחוק) שהם מוסדות שהתיישנו ואינם קיימים למעשה זה כשני עשורים, בדומה למועצה הארצית שאותה מוצע לבטל כאמור בסעיף 4 לחוק שבסעיף 4 להצעת החוק. אחד מתפקידיה של המועצה המחוזית שמוצע לבטלה כאמור, לפי סעיפים 13 ו-14 לחוק אשר מוצע לתקנם בסעיפים 17 ו-18 להצעת החוק הוא ערכאת ערעור על החלטות הרשות המקומית. יובהר, כי ביטולה הפורמלי של המועצה המחוזית, אינו פוגע בזכות הערעור על החלטות כאמור אשר כבר כיום אפשר לערער עליהן בדרך של עתירה מנהלית (ראה דברי הסבר לתיקון סעיף 13 המוצע בסעיף 17 להצעת החוק).

מוצע לבטל את סעיפים 7 עד 7ה לחוק, העוסקים בתפקידי הנדרשים בהגא. סעיפים אלה מאפשרים לקרוא לאדם לפעול במסגרת הגא במקצועות מסוימים לשם צורכי התגוננות אזרחית. מערך זה לא הופעל בפועל במשך עשורים ואף לא נתקיימו הכנות בשגרה להפעלת המערך בחירום. לפיכך, לא נראה שהמערך יופעל בעתיד, בין השאר, בשל המגמה לבטל את שירות הגא על חיילים בצה"ל, בסדיר ובמילואים.

יצוין כי במסגרת ביטול המוצע של סעיף 7ה, מבוטלת גם זכותו של מתנדב בארגון עזר לקבל תשלום בעת שהוא ממלא תפקיד בתחום ההתגוננות האזרחית. זאת מכיוון שאין מקום להבחנה בין זכויותיו בעת לחימה לעומת אלה שבשגרה או בזמן אירוע אסון המוני כאמור בפקודת המשטרה, שם הם אינם זכאים לתגמול דומה.

מוצע לבטל את סעיפים 8 עד 8א לחוק. סעיפים אלה עוסקים בחברי הגא וכמעמדם וכן במעמד חברי ארגוני העזר. במהלך השנים הלכה והתבססה המגמה שפעילות הגא תבצע על ידי חיילים (בסדיר ובמילואים), שיוצבו למטרה זאת, מגמה שביטוייה הכולט היא בהקמת פיקוד העורף כמסגרת הצבאית שהגא פועל בה. הלכה למעשה, שירות הגא לא כלל בתוכו ממלאי תפקיד נדרש, כאמור לעיל. כמו כן, שירות הגא לא כלל מתנדבים שכן פעילותו התבססה כאמור על חיילים (לרבות חיילים המתנדבים לשירות מילואים). הפעלת מתנדבים במסגרת שירות הגא גם היתה כרוכה בקושי מעשי (בדומה לממלאי התפקיד הנדרש) בשל המעמד הזהה שניתן להם ולחיילים (למשל

מתפקידו של הגא לתאם את פעולותיהם של משרדי הממשלה, הרשויות המקומיות והמפעלים הפרטיים. מטעמים אלה, מוצע בהמשך הצעת החוק, לבטל גם את המועצה המחוזית ואת פיקוד הגא והמועצה הפיקודית מטעמים אלה. יצוין, כי חלק ניכר מתפקידי המועצות מתייתר בשל ביטול הסעיפים העוסקים בתפקיד נדרש בשירות הגא (ראה דברי הסבר לסעיף 6 להצעת החוק).

וזה נוסחו של סעיף 4 לחוק, שמוצע לבטלו:

4. מועצה ארצית

(א) תוקם מועצה ארצית של הגא שתפעל כגוף מייעץ, על ידי ראש הגא.

(ב) המועצה הארצית של הגא תהיה מורכבת מחברים אלה:

(1) ראש הגא שיהיה יושב ראש המועצה;

(2) נציגיהם של שר האוצר, שר הבריאות, שר החינוך והתרבות, שר המשטרה, שר הסעד, שר העבודה, שר הפנים, שר השיכון ושר התחבורה – נציג אחד לכל שר, והוא יתמנה על ידי מדין מבין עובדי משרדו;

(3) נציגים של עיריית ירושלים, עיריית תל-אביב-יפו ועיריית חיפה – נציג אחד לכל עירייה, והוא יתמנה על ידי מועצת העירייה;

(4) שני נציגים של העיריות שלא פורטו בפסקה (3), והם יתמנו על ידי שר הפנים, בהמלצת ארגון ארצי של רשויות מקומיות שהוא לדעת השר יציג ונוגע בדבר;

(5) שני נציגים של המועצות המקומיות, למעט המועצות האזוריות שהוקמו תוך שימוש בסמכויות לפי סעיף 35(3) לפקודת המועצות המקומיות, 1941, ונציג אחד של המועצות האזוריות, והם יתמנו על ידי שר הפנים בהמלצת ארגון ארצי של רשויות מקומיות שהוא לדעת השר יציג ונוגע בדבר;

(6) יושב ראש הוועד הפועל של מגן דוד אדום בישראל;

(7) מפקח הכבאות הראשי שנתמנה על פי חוק שירותי הכבאות, תשי"ט-1959;

(8) נציגה אחת של ארגון נשים והיא תתמנה על ידי שר הפנים בהמלצת ארגון ארצי של ארגוני נשים, שהוא לדעת השר יציג ונוגע בדבר.

(ג) (בוטל).

"חבר ארגון עזר ב.8. (א) חבר ארגון עזר חייב לציית לכל הוראה שניתנה לו בתחום התגוננות אורחית מהגורמים המוסמכים לפי חוק זה, לצורך מילוי תפקידו.

דברי הסבר

במקרה של פגיעה, הגם שיש קושי לאכוף כלפיהם את הובות הציות החלות על חיילים. לפיכך מוצע לצד ביטול מערך ממלאי התפקיד הנדרש כאמור לעיל, לבטל את האפשרות להתנדב להגא. מכאן כי, מתייחר הצורך בהסדרה מיוחדת של מעמד חברי הגא לעניין הובת הציות, אחריות בפלילים ונויקין וביטוח במקרה של פגיעה, שכן מדובר בחיילים הכפופים להוראות חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 ולפקודות הצבא, כהגדרתם בחוק, וזה נוסחם של סעיפים 6 עד 8 לחוק שמוצע לבטלם:

6. מועצה מחוזית

(א) בכל מחוז הגא תוקם מועצה מחוזית של הגא, שתפעל כגוף מייעץ על יד מפקד הגא באותו מחוז ותמלא את התפקידים האחרים שנקבעו לה בחוק זה.

(ב) חבריה של מועצה מחוזית יהיו:

- (1) מפקד הגא מחוזי, שיהיה יושב ראש המועצה;
- (2) נציגים של שר הבריאות, שר החינוך והתרבות, שר המשטרה, שר הסעה, שר הפנים ושר התחבורה – נציג אחד לכל שר והוא יתמנה על ידי מבין עובדי משרדו, ואולם במחוז שהוא חלק של פיקוד הגא כאמור בסעיף 6 א יבוא במקום כל אלה נציג שר הפנים ובלבד שיתמנה על ידי מבין עובדי משרדו;
- (3) נציגי רשויות מקומיות במחוז, ושר הפנים יקבע אותן ואת מספר נציגיהן;
- (4) נציג אחד של סניף מגן דוד אדום בישראל אשר במחוז, והוא יתמנה על ידי מפקח הכבאות הראשי; והוא יתמנה על ידי מפקח הכבאות הראשי;
- (5) נציגה אחת של ארגון נשים במחוז, והיא תתמנה על ידי שר הפנים בהמלצת ארגון ארצי של ארגוני נשים, שהוא לדעת השר יציג ונוגע בדבר.
- (6) נציגה אחת של ארגון נשים במחוז, והיא תתמנה על ידי שר הפנים בהמלצת ארגון ארצי של ארגוני נשים, שהוא לדעת השר יציג ונוגע בדבר.

(ג) מפקד הגא מחוזי רשאי, באישור המועצה המחוזית, להטיל על חבר המועצה כל תפקיד הנוגע לשיתוף הציבור ומוסדותיו בהתגוננות האזרחית או להדרכתם, להכוונתם ולתיאום פעולתם של ארגוני העזר שבפיקוד, ובלבד שהתפקידים שיוטלו על חבר פלוני לא יחרגו מתחום הפעולות של השר או של הגוף שהוא מייצג.

ב.6. סדרי העבודה של המועצות

(א) סדרי העבודה והריונים של המועצה הארצית, המועצה הפיקודית, והמועצה המחוזית ושל ועדותיהן, לרבות המניין החוקי שלהן, ייקבעו בתקנות.

(ב) שום פעולה של המועצה הארצית, של המועצה הפיקודית, של המועצה המחוזית ושל ועדה

(ב) חבר ארגון עזר, הממלא תפקיד לפי הוראה כאמור, בסעיף קטן (א), שנחבל או חלה תוך כדי ועקב מילוי תפקידו,

ד ב ר י ה ס ב ר

(ה) בסעיף זה, "קצין" – לרבות בעל דרגת קצונה של הגא.

ז. פטור מתפקיד גדרש

(א) לא יוצב אדם למלא תפקיד גדרש בהגא, לא ייקרא למלאו ולא יהיה חייב למלאו או ליטול חלק בתמרוני הגא, אם הוא אחד מאלה:

(1) נמנה עם הכוחות הסדירים או עם כוחות המילואים של צבא-הגנה לישראל;

(2) נמנה עם משטרת ישראל;

(3) נמנה עם הגא כמתנדב;

(4) גבר למטה מגיל 16 או למעלה מגיל 62;

(5) אשה למטה מגיל 17 או למעלה מגיל 50;

(6) אשה הרה בתקופת הידיונה ועד תום שנה אחת מגמר ההיריון;

(7) אם לילד למטה מגיל 5 או מי שאחראי לו במקומה;

(8) אם מרובת ילדים אף אם גילם 5 שנים או יותר או מי שאחראי להם, הכל לפי כללים שייקבעו בתקנות.

(ב) לא יוצב אדם למלא תפקיד גדרש בהגא, לא ייקרא למלאו ולא יהיה חייב למלאו או ליטול חלק בתמרוני הגא מחוץ לתחום הרשות המקומית שבו הוא גר או עובד.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב) מותר יהיה להציב אדם למלא תפקיד גדרש חיוני, לקרוא לו למלא תפקיד כאמור או לקרוא לו ליטול חלק בתמרוני הגא, אף מחוץ לתחום הרשות המקומית שבו הוא גר או עובד, ובלבד שלא יוצב או ייקרא כך מחוץ לתחום מחוז הגא שבו הוא גר או עובד.

ז.ג. בקשה לבטל הודעת הצבה או קריאה

(א) אדם שהוצב למלא תפקיד גדרש בהגא רשאי לפנות למועצה המחוזית של הגא בבקשה לבטל את הודעת הצבה, ולקבל ממנה תעודה על הגשת בקשה כזאת.

(ב) אדם שנקרא ליטול חלק בתמרוני הגא או למלא תפקיד גדרש בהגא רשאי בתוך 15 ימים – ובתקופת קרבות תוך 5 ימים – מהיום שבו הומצאה לו הקריאה, לפנות למועצה המחוזית של הגא בבקשה לבטל את הקריאה או לדחותה ולקבל ממנה תעודה על הגשת בקשה כזאת.

(ג) המועצה המחוזית או ועדה שנבחרה לכך על ידה רשאיות, בהתחשב בטעמים הקשורים בצורכי החינוך, ההתיישבות או המשק הלאומי, או בטעמי בריאות,

מוועדותיהן לא תיפסל מחמת זה ובלבד שבשעת הפעולה היה מקומו של אחד החברים פנוי מכל סיבה שהיא.

7. תפקידים נדרשים בהגא

שר הבטחון רשאי להכריז על תפקיד פלוני בהגא כעל תפקיד גדרש בהגא, וכן רשאי הוא, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, להכריז על תפקיד גדרש בהגא כעל תפקיד גדרש חיוני.

7.א. הודעת קריאה לתפקיד גדרש או לתמרונים

(א) ראש הגא רשאי, לאחר התייעצות עם המועצה הארצית, לקבוע בצו, כי מפקד הגא מחוזי רשאי לקרוא בני אדם הגרים או העוברים במקום שבו חל הצו למלא תפקידים נדרשים בהגא או ליטול חלק בתמרוני הגא; צו כאמור יכול שיחול במדינה כולה או במחוז הגא מסוים או בחלק ממנו.

(ב) ניתן צו לפי סעיף קטן (א) רשאי מפקד הגא מחוזי של המקום שעליו חל הצו, או קצין שהמפקד הסמיכו לכך ולפי התנאים שנקבעו בצו, לתת לאדם הגר או העובד באותו מקום הודעה בכתב, כי הוא הוצב למלא תפקיד גדרש בהגא (להלן – הודעת הצבה). אדם שניתנה לו הודעת הצבה מותר לקרוא לו ליטול חלק בתמרוני הגא או למלא תפקיד גדרש בהגא, ובלבד שבתקופה שאינה תקופת קרבות –

(1) לא ייקרא אדם לפי סעיף זה לשירות שנתי או חדשי באחד מימי מנוחתו כמשמעותם בפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948;

(2) לא ייקרא אדם לשירות חודשי לזמן שלמעלה משלוש שעות לחדש ולשירות שנתי לזמן שלמעלה משלושה ימים לשנה.

(בב) בעל תפקיד גדרש שניתנה לו הודעת הצבה ימסור לרשות ובמועד שנקבעו בתקנות הודעה בכתב על שמו, גילו, משלח ידו, ניסיונו המקצועי המעשי, מענו, מקום עסקיו או עבודתו ומצבו המשפחתי, וכן ימסור הודעה בכתב כאמור על כל שינוי שהל בפרטים אלה, על יציאתו לחוץ-לארץ העולה לפי המשוער על חודש ימים ועל שובו.

(ג) שירות שנתי לפי סעיף זה יהיה רצוף, ואולם מפקד הגא מחוזי רשאי להורות כי תקופת השירות תחולק –

(1) לשניים – אם ראש הגא הרשה זאת לגבי אותה שנת שירות, בין ביחס לאדם מסוים ובין ביחס לסוג של בני אדם או בדרך כלל; או

(2) לשניים או יותר – אם הסכים לכך האדם הנוגע בדבר בכתב.

(ד) צו או הוראה לפי סעיף זה אינם טעונים פרסום ברשומות.

או שמת כתוצאה מתבלה או ממחלה שאירעו בנסיבות כאמור, יחולו עליו ועל בני משפחתו חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב],⁶ וחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"ז-1950;⁷ לעניין חוקים אלה, יראו את התפקיד האמור כשירות צבאי ואת יום גמר התפקיד כיום שחרורו משירות צבאי.⁸

ד ב ר י ה ס ב ר

שירות המילואים שהוא חייב בו על פי חוק שירות ביטחון, התשי"ט-1949;

(2) מי שנתקבל להגא כמתנדב;

(3) מי שחויב לפי פרק זה למלא תפקיד נדרש בהגא או ליטול חלק בתמרוני הגא;

(4) מי שהתנדב לשירות מילואים ונשלח להגא על מנת לשרת בו;

(5) מי שנשלח להגא על מנת לשרת בו והוא נמנה עם הכוחות הסדירים של צבא הגנה לישראל, אם על פי חוק שירות בטחון, התשי"ט-1959 [נוסח משולב], ואם על פי התנודות, בין בהתחייבות לשירות קבע ובין בדרך אחרת.

(ב) לא יתקבל אדם להגא כמתנדב, אלא לאחר שחתם על הצהרת התנדבות שבה יפורט התפקיד או התפקידים שמותר יהיה להטיל על חותם ההצהרה.

(ג) התנאים שלפיהם רשאי אדם שנתקבל להגא כמתנדב להפסיק את חברותו בהגא ייקבעו בתקנות.

(ד) חבר הגא חייב למלא את התפקיד או התפקידים שהוטלו עליו כחוק ולציית לכל פקודה או הוראה חוקית שניתנה לו על ידי הממונים עליו.

(ה) לגבי אדם שהוא חבר הגא בתוקף סעיף קטן (א)(1), בא סעיף קטן (ד) להוסיף על הוראות חוק שירות ביטחון, התשי"ט-1949, ולא לגרוע מהן, ולצורך אותו חוק רואים את הגא כיחידת מילואים של צבא הגנה לישראל ואת דרגות מפקדי הגא כדרגות מפקדים בחיל היבשה.

(ו) לצורך אחריות פלילית ואחריות לנזקים יהיה דינו של חבר הגא לגבי מעשה שעשה או שנמנע מעשותו בקשר למילוי תפקידו, כדינו של פקיד ממשלה.

(1) חבר הגא שנחבל או חלה בשעת שירותו בתפקיד בהגא עקב מילוי תפקידו זה או שמת כתוצאה מחבלה או ממחלה שאירעו בנסיבות כאמור, יחולו עליו ועל בני משפחתו חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב], וחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"ז-1950, ולצורך חוקים אלה יראו את שירותו בתפקיד בהגא כשירות צבאי, ואת יום גמר התפקיד - כיום שחרורו מהשירות הצבאי.

טעמי משפחה או טעמים אחרים כיוצא באלה, לאשר את הבקשה או לדחותה; בתקופת קרבות חייבות הן לדון בבקשה בתוך שלושה ימים מיום קבלתה.

(ד) מי שביקש לפי סעיף זה ביטול הודעה לפי סעיף דא(ב) מטעמי בריאות, רשאי לבקש, באותו מעמד, שייבדק בדיקה רפואית בדבר כושרו למילוי התפקיד הנדרש בדרך שיקבע שר הביטחון בהתייעצות עם שר הבריאות; נמצא בלתי כשר למילוי התפקיד בבדיקה כאמור, תבוטל ההודעה.

(ה) המועצה המחוזית או ועדה שנבחרה כאמור תודיע למבקש ולמפקד הגא מחוזי את החלטתה בבקשה.

7. חיוב למלא אחר קריאה

החובה למלא אחרי קריאה לפי סעיף דא(ב) לא תחול עד שעבר הזמן להגשת בקשה לביטול הקריאה או לדחייתה, ואם הוגשה הבקשה - עד שנדחתה; ואולם בתקופת קרבות אין בהגשת הבקשה כדי לפטור אדם מן החובה כל עוד לא הוחלט לאשר את הבקשה.

7. תשלום בתקופת קרבות

(א) הממלא תפקיד נדרש לפי סעיף דא, או מי שהוא חבר ארגון עזר ואינו זכאי לשכר מהארגון, וממלא לפי הוראות מפקד הגא מחוזי תפקיד בתחום ההתגוננות האזרחית, זכאי בתקופת קרבות, בעד כל יום שבו מילא תפקיד כאמור, לתשלום מאוצר המדינה, בשיעור המקדמה המשולמת למשרת במילואים לפי סעיף 127ע"א) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968, ואולם אם שולמה לו בעד אותו יום על ידי מעבירו תמורה כל שהיא המשולמת בעד עבודה, רשאי המעביד לנכות סכום השווה למה ששולם בעד אותו יום מאוצר המדינה מכל תשלום המגיע מהמעביד לאותו אדם בעד עבודתו או בקשר אליה.

(ב) שר הביטחון רשאי לתאם, לעניין סעיף זה, את סולם הדרגות בהגא ובארגון העזר לסולם הדרגות בצבא הגנה לישראל.

8. חברי הגא

(א) אלה הם חברי הגא:

(1) הנמנה עם כוחות המילואים של צבא הגנה לישראל שנשלח להגא לשרת בו את

⁶ ס"ח התשי"ט, עמ' 276.

⁷ ס"ח התשי"ז, עמ' 162.

8. בסעיף 78 לחוק העיקרי, במקום הסיפה החל במילים "מפקד הג"א מחוזי" יבוא "וחברי תיקון סעיף 78 הגא".

9. במקום סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא:

"סמכויות חבר הגא 9. (א) ראש הגא, מפקד הגא מחוזי וחבר הגא שהוסמך לכך בידי ראש הגא או מפקד הגא מחוזי, רשאי להיכנס, בכל שעה סבירה, למקלטים ולכל מקום אחר, למעט למקום המשמש למגורים ולמקלטים שהכניסה אליהם כרוכה בכניסה למקום מגורים, לשם פיקוח על קיום דיני ההתגוננות האזרחית באותו מקום, או כדי לנקוט בו אמצעי התגוננות אזרחית.

(ב) בשעת תמרוני הגא, רשאי חבר הגא או חבר ארגון עזה לצורך מילוי תפקידו, להיכנס לכל מקום בהתאם להוראות סעיף קטן (א), ובלבד שתימסר לבעלים או למחזיק במקום הודעה על כך זמן סביר מראש.

(ג) בעת מצב מיוחד בעורף או בשעת התקפה רשאי חבר הגא או חבר ארגון עזה לצורך מילוי תפקידו -

ד ב ר י ה ס ב ר

8א. אזכורים (1)8 יראו את התפקיד כשירות צבאי ואת יום גמר התפקיד כיום שחרורו משירות צבאי

סעיף 8 התיקון המוצע הוא ניסוחי בעיקרו והוא משקף את העובדה שלפי ההצעה כל חברי הגא הנם חיילים.

סעיף 9 מוצע להחליף את סעיף 9 לחוק העוסק בסמכויות של חבר הגא. מוצע להקנות סמכויות אלה הן ב"שעת התקפה" והן בעת "מצב מיוחד בעורף" שהם המצבים שבהם יכול שהגא יידרש לפעול.

סעיף קטן (א) המוצע חוזר על סעיף קטן (א) הקיים, ככלל, בתוספת מנגבלות המצמצמות את היקפה של סמכות הכניסה של חבר הגא. כך, חבר הגא יוסמך להיכנס רק למקלטים שהכניסה אליהם לא כרוכה בכניסה למקום מגורים (קרי לא למרחבים מוגנים דירתיים ואולם כן למקלטים שהכניסה אליהם כרוכה בכניסה ל"רכוש משותף" בלבד) וכן לכל מקום אחר, למעט מקום מגורים כאמור. הכניסה למקומות אלה תיעשה בכל שעה סבירה. עוד מוצע לא להגביל את סמכות הכניסה למקלטים ולמקומות רק מקום שבו יש חשד לעבירה על דיני ההתגוננות האזרחית אלא לקבוע כי הכניסה למקומות אלה מותרת לשם פיקוח על קיומם של דיני ההתגוננות האזרחית.

סעיף קטן (ב) המוצע מסדיר את סמכויות הכניסה למקומות בעת תמרוני הגא לחבר הגא ולחבר ארגון עזה בכפוף למגבלות בדבר כניסה למקום מגורים.

סעיף קטן (ג) המוצע קובע בעיקרו את שקבוע כיום בסעיף קטן (ב), בשינויים ניסוחיים שונים, וכן הוא קובע הסדרה של סמכות פינוי מיטלטלין שהיתה קיימת ב"מצב הכן" בסעיף 21(א)7 לחוק וכעת מוצע להעתיקה לכאן, לאור הטמעת "מצב הכן" ב"מצב מיוחד בעורף".

כל חיקוק המדבר בהוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 [נוסח משולב], או בהוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י-1950, ייקרא כאילו היה מדובר גם בסעיף 8 לחוק זה, הכל לפי העניין, והוא כשאין כוונה אחרת משתמעת.

סעיף 7 מוצע להחליף את סעיף 8 לחוק שכותרתו תחולת החוק על חבר ארגון עזה. הסעיף מחיל על חבר בארגון עזר מספר הוראות ברומה לחברי הגא. בשל ביטול סעיף 8 שהסדיר את מעמדם של חברי הגא נדרש להסדיר באופן פרטני את ההוראות החלות על חבר בארגון עזר ככל שהוא פועל בהתאם להוראות הגורמים המוסמכים בחוק בתחום ההתגוננות האזרחית בלי לפגוע בתחולה המהותית של הוראות אלה לפני התיקון (השווה לסעיפים 8(ד), 8(ו) ו-8(ח) לחוק, ראה דברי הסבר לסעיף 6 להצעת החוק). ראשית, מוצע להסדיר את חובת הציות החלה על חבר בארגון עזר (לסעיף קטן (א) המוצע). שנית, לפי החוק הנוכחי חבר בארגון עזר המופעל על ידי שירות הגא לביצוע פעולות התגוננות אזרחית בתקופת קרבות זכאי לזכויות לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב], וחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י-1950, היה ונפגע בעת מילוי תפקידו (לסעיף קטן (ג) המוצע). מוצע שלא לפגוע בזכויות אלה של חברי ארגוני העזר.

וזה נוסחו של סעיף 8 לחוק שמוצע להחליפו:

"8ב. תחולת החוק על חבר ארגון עזר

חבר ארגון עזר הממלא בתקופת קרבות או בתמרוני הגא על פי הוראות מפקד הגא מחוזי, תפקיד בתחום ההתגוננות האזרחית, יחולו עליו הוראות סעיפים 8(ד), 8(ו) ו-8(ח), א, 9 ו-24 כאילו היה חבר הגא, ולצורך החוקים האמורים בסעיף

- (1) להיכנס לכל מקום בהתאם להוראות סעיף קטן (א);
- (2) להשתמש במידה סבירה של כוח כדי לכפות את הציות לדיני ההתגוננות האזרחית;
- (3) לפנות מיטלטלין מתוך מקלט או מתוך מחסה ציבורי, אם לא קוימו ההוראות לפי סעיף 9(א)(ו) ו-10(ז), ובלבד שיש במיטלטלין כדי להפריע לשימוש יעיל במקלט או במחסה הציבורי לצורכי ההתגוננות האזרחית.
- (ד) בעת מצב מיוחד בעורף או בשעת התקפה, ככל שהדבר נדרש לשם הצלת הנפש או הרכוש או מניעת פגיעה חמורה בהם, רשאי חבר הגא או חבר ארגון עור, לצורך מילוי תפקידו –
- (1) לנקוט כל אמצעי התגוננות אזרחית;
- (2) לתת הוראה סבירה לכל אדם הנמצא בשטח המותקף או בשטח העלול להיות מותקף.
- (ה) בעת מצב מיוחד בעורף או בשעת התקפה, ככל שהדבר נדרש לשם הצלת הנפש או הרכוש או מניעת פגיעה חמורה בהם, רשאי קצין המשרת בהגא, לצורך מילוי תפקידו –
- (1) להורות לחבר ארגון עור לפעול במסגרת תפקידו וסמכויותיו ולהפעיל את הציוד שברשותו לצורך מילוי תפקידו;
- (2) להורות למי שבבעלותו, בחזקתו, בשליטתו או בפיקוחו ציוד או חומר, להעמיד את הציוד או החומר לרשות הגא או לרשות ארגון עור;
- (3) לסגור שטח או מקום ולמנוע מכל אדם להיכנס אליו או לצאת ממנו, וכן לדרוש מכל אדם בשטח המותקף או בשטח העלול להיות מותקף, להישאר במקום שבו הוא נמצא, לצאת ממנו או להיכנס למקום אחר שקבע;
- (4) להורות על ביצוע עבודות במקרקעין, לרבות הריסתם, אם סבר כי ביצוע העבודות באופן מיידי נחוץ לשם הצלת הנפש או הרכוש או מניעת פגיעה חמורה בהם ובכלל זה לשם תילוף אדם הלכוד באותם מקרקעין או מניעת התפשטות דליקה; לעניין פסקה זו, "קצין המשרת בהגא" – קצין שהוסמך לעניין פסקה זו בידי ראש הגא או בידי מי שראש הגא הסמיכו לכך.

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לאפשר בשעת התקפה או במצב מיוחד בעורף לחבר הגא לתת הוראה סבירה לכל אדם בשטח המותקף או שעלול להיות מותקף וכן לנקוט באמצעי התגוננות אזרחית, ובלבד שהדבר נדרש לשם הצלת הנפש או הרכוש או

בסעיף קטן (ד) המוצע, מוצע להסדיר את סמכויות חבר הגא. כך, בדומה לסמכות הנתונה כיום בשעת התקפה לחבר הגא או לחבר בארגון עור, לתת כל הוראה המתקבלת על הדעת כדרושה לשמירתם או להצלתם של חיי אדם,

(ו) ציוד או חומר שהועמד לרשות הגא או ארגון העזר, כאמור בסעיף קטן (ה2), יראוהו לעניין תשלום פיצויים כאילו נתפס מכוח סמכויות לשעת חירום כמשמעותן בפקודת הפיצויים (הגנה) 1940⁸.

(ז) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מכל סמכות אחרת הנתונה לפי כל דין.

10. בסעיף 9(בא) לחוק העיקרי, במקום "בתקופת קרבות" יבוא "בעת מצב מיוחד בעורף". תיקון סעיף 9

11. בסעיף 9ד לחוק העיקרי – תיקון סעיף 9

(1) בכותרת השוליים, אחרי "מצב מיוחד בעורף" יבוא "ושעת התקפה";

(2) בסעיף קטן (א)(1) –

דברי הסבר

הגא מחוייב, רשאי להיכנס, בזמן שבין שעה שמונה בבוקר ובין שעה שמונה בערב, לכל מקום שיש לו יסוד להשוב שנעברה בו עבירה על דיני ההתגוננות האזרחית, או שיש צורך לנקוט בו באמצעי התגוננות אזרחית, או כדי לנקוט בו אותם אמצעים למעשה.

(ב) בתקופת קרבות או בשעת תמרוני הגא, רשאי כל חבר הגא כשהוא בתפקיד –

(1) להיכנס לכל מקום בנסיבות או למען המטרות הנקובות בסעיף קטן (א);

(2) להשתמש במידת הכוח המתקבלת על הרעת, כדי לכפות את הציות לדיני ההתגוננות האזרחית.

(ג) בשעת התקפה רשאי חבר הגא ליתן לאדם הנמצא בשטח המותקף, כל הוראה המתקבלת על הרעת כדרישה לשמירתם או להצלחתם של חי אדם באותו שטח.

סעיף 10 מוצע להחליף את המונח "תקופת קרבות" ב"מצב מיוחד בעורף" לאור ביטול המצב "תקופת קרבות" (ראו דברי הסבר לביטול ההגדרה "תקופת קרבות" בסעיף 1 להצעת החוק).

סעיף 11 לפסקה (1)

מוצע לקבוע כי את ההוראות שאפשר לתת ב"מצב מיוחד בעורף" יהיה אפשר לתת גם ב"שעת התקפה" שבמהלכה יכול שיהיה צורך לתת הוראות התגוננות לציבור.

לפסקה (2)

מוצע שיהיה אפשר לתת ב"מצב מיוחד בעורף" את ההוראות שהיו עשויות לחול ב"מצב הכן" לפי סעיף 21 לחוק, אשר כאמור מוצע לבטלו, תוך מתן שיקול דעת לגורמים המוסמכים בסעיף בשאלת הפעלתו, כדי להבהיר כי אין בכיטול "מצב הכן" כדי למנוע את מתן ההוראות בנושאים אלה.

מניעת פגיעה חמורה בהם, בדומה למגבלה החלה באירוע אסון המוני בפקודת המשטרה.

כמו כן, מוצע לצרף בסעיף קטן (ה) המוצע סמכויות נוספות לקצין המשרת בהגא, הדומות לסמכויות הנתונות לשוטרי בעת אירוע אסון המוני לפי פקודת המשטרה, כגון הסמכות להורות על ביצוע עבודות במקרקעין, לרבות הריסתם לצורך חילוץ והצלה. סמכות אחרונה זאת תיוחד לקצין המשרת בהגא אשר הוסמך לכך על ידי ראש הגא או מי שהוא מינה להסמיך כאמור.

יצוין כי בסעיפים קטנים (ד) ו-(ה) המוצעים, מוצע לאפשר לחבר הגא, לחבר ארגון עזר ולקצין המשרת בהגא שימוש בסמכויות אלה גם באירועים שאינם מלחמתיים, כאשר אלה מתרחשים בתקופה שבה קיימת הכרזה על "מצב מיוחד בעורף" או "שעת התקפה", וככל שהדבר נדרש כאמור לשם הצלת הנפש או הרכוש או מניעת פגיעה חמורה בהם. זאת, כדי לאפשר גמישות מבצעית בהפעלת כוחות ב"מצב מיוחד בעורף" ובשעת התקפה, לאור פריסת הכוחות של שירות הגא ויחסי הגומלין עם משטרת ישראל.

לפי המוצע בסעיף קטן (ו) ציוד שהועמד לרשות הגא או ארגון עזר בהתאם לסמכויותיו של קצין המשרת בהגא יזכה לפיצוי בהתאם לפקודת הפיצויים (הגנה), 1940, בדומה להסדר הקיים בחוק הנוכחי לגבי רכב שמבצעים בו שירות הסעה כאמור בסעיף 9(ב) לחוק.

לבסוף מוצע, בסעיף קטן (ז) המוצע, להבהיר כי הסמכויות מכוח סעיף זה אינן גורעות מסמכויות אחרות של גופים אחרים במצבים דומים כגון סמכויות משטרת ישראל.

וזה נוסחו של סעיף 9 לחוק, שמוצע להחליפו:

9. סמכויות מיוחדות לחברי הגא

(א) ראש הגא, מפקח הגא מחוזי וכל חבר הגא שהוסמך לכך בכתב על ידי ראש הגא או על ידי מפקד

⁸ ע"ר 1019, עמ' 93.

(א) ברישה, במקום "הוכרז מצב מיוחד בעורף" יבוא "בעת מצב מיוחד בעורף או בשעת התקפה";

(ב) אחרי פסקת משנה (ג) יבוא:

"(ד) לקבוע הוראות בעניין האפלה ובעניין הגנה על שמשות מכל סוג שהוא;

(ה) לבטל רישיונות המקנים זכות שימוש במקלט למטרה אחרת מאשר לחסות בו בשעת התקפה, כאמור בסעיף 15(א);

(ו) להורות למחזיק במקלט לפנותו מיד מן המיטלטלין שבו, למעט הציוד שהוא חייב להחזיקו במקלט לפי דיני ההתגוננות האזרחית;

(ז) להורות, ככל שהדבר דרוש למתן מחסה לציבור בשעת התקפה, למחזיק במחסה ציבורי לפנות את המיטלטלין שבו, כולם או מקצתם, ולהפסיק את השימוש בו, כולו או מקצתו, שלא לצורך התגוננות אזרחית או להטיל סייגים או הגבלות על שימוש כאמור;

(ח) להורות למחזיק במקלט או במחסה ציבורי, לפתחם ולהחזיקם פתוחים בכל עת, כדי לאפשר בשעת התקפה לכל אדם הנמצא סמוך להם להיכנס אליהם מיד ולשהות בהם עד תום שעת ההתקפה."

12. לפני סעיף 10 לחוק העיקרי יבוא:

(א) בעת מצב מיוחד בעורף תתאם משטרת ישראל את פעולותיה עם הגא ככל שהן בתחום ההתגוננות האזרחית או ככל שהן עשויות להשפיע על תחום זה.

(ב) שר הביטחון והשר לביטחון הפנים רשאים לקבוע הסדרי תיאום בין הגא לבין משטרת ישראל לעניין סעיף זה."

13. בסעיף 10(ג) לחוק העיקרי, המילים "לאחר התייעצות עם המועצה הארצית" – יימחקו.

14. בסעיף 11 לחוק העיקרי, אחרי ההגדרה "מקלט" יבוא:

"מקלט משותף" – מקלט הקיים בבית משותף המיועד לשמש 6 דירות מגורים או יותר; לעניין זה, "בית משותף" – לרבות בית שחלות עליו הוראות פרק ו' לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969."

ד ב ר ו ה ס ב ר

בבית משותף. הואיל ומדובר במקלט המשמש ציבור רחב דיו המצדיק פיקוח ציבורי על אחזקתם, מוצע, בסעיף 14א המוצע בסעיף 19 להצעת החוק ובסעיף 12 המוצע בסעיף 17 להצעת החוק, לקבוע חובה מפורשת על רשות מקומית לבצע ביקורות במקלטים משותפים כאמור ולהעביר דוחות על מצבם.

יצוין כי מוצע להבהיר שההגדרה תחול גם על שש דירות או יותר הנמצאות בבית שלא נרשם כבית משותף, אך חלות עליו ההוראות של פרק ו' לחוק המקרקעין, התשכ"ה-1965, שכן העובדה כי הבית אינו רשום כבית משותף איננה אמורה לבטל את הצורך בפיקוח ציבורי על המקלט ככל שהוא נועד לשמש שש דירות או יותר.

ההגדרה האמורה לא תחול על השימוש במונח מקלט משותף בסעיף 14(ז) ו-(ח) לחוק שאינו נוגע לטעמים שבשלהם

סעיף 12 מוצע להוסיף את סעיף 9 המוצע שכותרתו תיאום בין משטרת ישראל לבין שירות הגא. הואיל ומשטרת ישראל איננה מוגדרת כארגון עזר הגם שהיא פועלת במתארים שבהם פועל שירות הגא, מוצע להוסיף סעיף חדש ולקבוע כי על המשטרה לתאם עם הגא את פעולותיה הרלוונטיות להתגוננות האזרחית. עוד מוצע להסמיך את השרים להסדיר את יחסי הגומלין בין הגופים.

סעיף 13 מוצע לתקן את סעיף 10(ג) לחוק לאור ההצעה לבטל את המועצה הארצית של הגא (ראה דברי הסבר לביטול סעיף 4 לחוק בסעיף 4 להצעת החוק).

סעיף 14 מוצע להוסיף את ההגדרה "מקלט משותף" לסעיף 11 לחוק שהוא סעיף ההגדרות לפרק השלישי לחוק שכותרתו מקלטים. מוצע להגדיר מקלט משותף במקלט המיועד לשמש שש דירות מגורים או יותר

"תחולה על המדינה 11א. (א) הוראות פרק זה יחולו גם על המדינה, למעט סעיפים 13, 14א(1) ו-16, אולם במיתקנים ביטחוניים כמשמעותם בסעיף 159 לחוק התכנון והבניה יוקמו מקלטים לפי הוראות שיקבע שר הביטחון או מי ששר הביטחון הסמיכו לכך, דרך כלל או לסוג מסוים של מיתקנים ביטחוניים; בהוראות כאמור יכול שייקבעו גם הוראות בדבר פטורים מהקמת מקלטים במיתקנים ביטחוניים;

(ב) הוראות כאמור בסעיף קטן (א) אינן טעונות פרסום ברשומות והן יבואו לידיעת הנוגעים בדבר בדרך שיוורה שר הביטחון או מי שהוא הסמיכו לכך"

"תפקידי רשות מקומית 12. (א) רשות מקומית תתקין מקלטים ציבוריים בהתאם להוראות הרשות המוסמכת ותחזיק את המקלטים הציבוריים שבשטחה במצב המאפשר את השימוש בהם בכל עת שיהיה צורך בכך בהתאם לדיני ההתגוננות האזרחית.

דברי הסבר

(ב) "אזור הגא" בסעיף זה – כל מקום בתחומו של אזור ששר הביטחון באישור הממשלה, קבע אותו כאזור הגא במפה המופקדת בהגא."

סעיף 16 לסעיף 12 המוצע

הרשות המקומית היא גוף מרכזי בניהול ההתגוננות האזרחית בשטחה, בפרט בתחום המקלטים. מוצע לקבוע מפורשות את תפקידיה בתחום זה בדמות חובה להתקין את המקלטים הציבוריים במצב המאפשר שימוש בהם בכל עת וכן להבטיח את ההתקנה וההחזקה התקינה של מקלטים על ידי בעלי בתים ובעלי מפעלים. זאת, בשונה מהמצב כיום בסעיף 12 לחוק ולפיו חובה זו חלה לכאורה רק מקום שבו הרשות המוסמכת כהגדרתה בחוק הנחתה לעשות כן.

וזה נוסחו של סעיף 12 לחוק, שמוצע להחליפו:

12" הוראות לרשות מקומית

(א) רשות מוסמכת רשאית להורות לכל רשות מקומית שבתחום פעולתה של הרשות המוסמכת –

(1) להתקין מקלטים ציבוריים במספר, במקום ובזמן שייקבעו על ידי הרשות המוסמכת ולהחזיקם במצב המאפשר את השימוש בהם בכל עת שיהיה צורך בכך;

(2) להבטיח את התקנתם של מקלטים ואת החזקתם התקינה על ידי בעלי בתים ובעלי מפעלים, בהתאם לדיני ההתגוננות האזרחית."

נקבעה ההגדרה החדשה, אלא כוונתו שם היא למקלט המשמש במשותף כמה בעלי בתים או בעלי מפעלים.

סעיף 15 כיום הוראת הפרק השלישי אשר קובעת את החובה ולפיה לכל בית או מפעל יהיה מקלט, איננה חלה על המדינה שכן לא הוגדר "אזור הגא" כנדרש לפי סעיף 11א לחוק. לפיכך, מוצע לקבוע הוראה כללית של תחולה של הוראות הפרק השלישי שעניינו מקלטים על המדינה. עם זאת, ביחס למיתקנים ביטחוניים מוצע לקבוע דרך הלופית להסדר בניית מקלטים וזאת בהתאם להוראות שר הביטחון. הטעם לכך הוא כי ישנם מיתקנים ביטחוניים, אשר לאור פעולתם אין מקום לבנות בהם מרחבים מוגנים. כמו כן, מוצע לקבוע כי הסעיפים בפרק המאפשרים לרשות מקומית לתת הוראות בדבר שינויים במבנים או עריכת ביקורות במקלטים והטלת קנסות לא יחולו על מבנים ומקלטים המוחזקים על ידי המדינה בדומה לחריג שנקבע לעניין תחולתם גם בנוסח זהווק כיום.

וזה נוסחו של סעיף 11א לחוק, שמוצע להחליפו:

11" תחולה על המדינה

(א) הוראות פרק זה יחייבו גם את המדינה לגבי בתים ומפעלים שבאזור הגא, אולם הוראות סעיפים 13 ו-16 לא יחולו על בתים ומפעלים התפוסים על ידי צבא-הגנה לישראל או על ידי משטרת ישראל; וכן לא יחולו הסעיפים האמורים על בתים ומפעלים התפוסים על ידי רשות אחרת מרשויות המדינה אלא באישור יושב ראש המועצה המחוזית של הגא, לאחר התייעצות במועצה או בוועדה שהמועצה תבחר לכך.

(ב) רשות מקומית תבטיח את התקנתם של מקלטים ואת החוקתם התקינה על ידי בעלי בתים ובעלי מפעלים, בהתאם לדיני ההתגוננות האזרחית.

(א) רשות מקומית תדווח לממונה בהגדרתו בפקודת העיריות⁹, ולמפקד הגא מהוזי, לא יאוחר מ-1 במרס של כל שנה, על מילוי תפקידיה לפי הוראות סעיף 12 בשנה שקדמה לשנת הגשת הדוח.

(ב) דיווח כאמור בסעיף קטן (א) יכלול, בין השאר, את הפרטים האלה:

(1) מספר המקלטים הציבוריים בשטח הרשות המקומית, מצבם והפעולות שננקטו לתיקון הליקויים שנתגלו בהם;

(2) מספר המקלטים המשותפים בשטח הרשות המקומית, הביקורות שערכה בהם הרשות המקומית לפי סעיף 14א1, מצבם והפעולות שננקטו לתיקון הליקויים שנתגלו בהם לרבות פעולות אכיפה כנגד החייבים בהחוקתם.

(ג) רשות מקומית תביא לידיעת תושביה את תמצית הדוח כאמור בסעיף זה, בדרך ובהיקף שיקבע שר הפנים, בהתייעצות עם ראש הגא.

17. בסעיף 13 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 13

(1) סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) – בטלים;

(2) בסעיף קטן (ה), הסיפה החל במילים "אלא על פי היתר" – תימחק;

(3) סעיף קטן (ו) – בטל;

(4) בסעיף קטן (ז)(1), הסיפה החל במילים "ואם שונו בערר" – תימחק.

18. בסעיף 14 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 14

(1) בסעיף קטן (ו), במקום "מצב הכן כאמור בסעיף 21 יבוא "מצב מיוחד בעורף";

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 12א המוצע

לפי סעיף 13 לחוק, אחד מתפקידיה של המועצה המחוזית שמוצע לבטלה כאמור, הוא ערבאת ערעור על החלטות הרשות המקומית. יובהר כי ביטולה הפורמלי של המועצה המחוזית, אינו גורע מזכות הערעור על החלטות כאמור שכן בהתאם לפרט 8(א) לתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לענינים מינהליים, התש"ס-2000, ערעור כאמור יכול שיעשה בדרך של עתירה מינהלית.

סעיף 18 מוצע לתקן את סעיף 14 שכותרתו התקנת מקלטים בבתים ובמפעלים.

לפסקה (1)

מוצע למחוק את ההתייחסויות ל"מצב הכן" הקבוע בסעיף 21 לחוק ואשר מוצע לבטלו בסעיף 25 להצעת החוק.

מוצע להוסיף את סעיף 12א המוצע שכותרתו דיווח על תפקידי הרשות המקומית. בשל החשיבות הציבורית הרבה של מעקב אחר כשירות המקלטים, מוצע ליצור מנגנון של מעקב אחרי המקלטים הציבוריים ומקלטים בבתים משותפים המשרתים שש דירות או יותר על ידי הרשות המקומית, הגא ומשרד הפנים וכן להביא לידיעת התושבים את המידע החיוני בנושא זה.

סעיף 17 מוצע לתקן את סעיף 13 לחוק שכותרתו מחסים ציבוריים ובו למחוק את ההתייחסויות הקשורות למועצה המחוזית, אשר כאמור מוצע לבטלה (ראה דברי הסבר לביטול סעיף 6 בסעיף 6 להצעת החוק).

9 דיני מדינת ישראל מס' 8, עמ' 197.

(2) בסעיף קטן (ז) –

(א) בפסקה (1), במקום "מקלט משותף לבתייהם" יבוא "מקלט שישימש במשותף את בתייהם";

(ב) בפסקה (2א), במקום "מקלט משותף" יבוא "מקלט שישימש במשותף את מפעליהם";

(ג) פסקה (4) – תימחק;

(3) בסעיף קטן (ח), במקום "מקלט משותף לבתים אחדים או למפעלים אחדים" יבוא "מקלט שישימש במשותף בתים אחדים או מפעלים אחדים";

(4) בסעיף קטן (ט) –

(א) בפסקה (2), הסיפה החל במילה "ורשאי" – תימחק;

(ב) פסקה (3) – תימחק.

הוספת סעיף 1א14

19. אחרי סעיף 14 לחוק העיקרי יבוא:

1א14. (א) רשות מקומית תבצע ביקורת במקלטים משותפים ובמקלטים במפעלים, הנמצאים בשטחה, לשם פיקוח על ההזקתם במצב המאפשר את השימוש בהם בכל עת כמחסה מפני התקפה.

(ב) עובד הרשות המקומית, שהוסמך בידי ראש הרשות המקומית, רשאי בכל שעה סבירה להיכנס למקלט משותף ולמקלט של מפעל, למעט מקלט שהכניסה אליו כרוכה בכניסה למקום מגורים, לשם ביצוע הביקורת האמורה בסעיף קטן (א).

(ג) נמצאו ליקויים בתחזוקת המקלט, יורה עובד הרשות המקומית לדיירי הבית או לבעל המפעל על תיקון הליקויים, בתוך תקופה שיקבע; לא תוקנו הליקויים כאמור, רשאי ראש הרשות המקומית, או מי שהוא הסמיכו לכך, להטיל קנס כספי על דיירי הבית או בעל המפעל, בשיעור שייקבע לפי סעיף 24א.

דברי הסבר

ערעור על החלטות הרשות המקומית. יובהר כי ביטולה הפורמלי של המועצה המחוזית, אינו פוגע בזכות הערעור על החלטות כאמור אשר כבר כיום ניתן לערער עליהן בדרך של עתירה מינהלית (ראה גם את דברי ההסבר לתיקון סעיף 13 המוצע בסעיף 17 להצעת החוק).

סעיף 19 מוצע להוסיף את סעיף 1א14 המוצע שכותרתו ביקורת במקלטים משותף ובמקלטים של מפעל, ובו לקבוע מפורשות חובה של הרשות המקומית לערוך ביקורות במקלטים כאמור המצויים בשטח שיפוטתה. עוד מוצע להסמיך את עובדי הרשות המקומית להיכנס למקלטים כאמור כדי לבצע ביקורות וכן לאפשר הטלת קנסות מקום שבו לא מתוקנים הליקויים במקלט. קנסות כאמור ישולמו לקופת הרשות המקומית כדי לתמוך רשויות להגביר את האכיפה בתחום.

לפסקאות (2) ו-(3) ו-(4)

לאור הגדרתו של המונח "מקלט משותף" בסעיף 11 המוצע בסעיף 14 להצעת החוק, מוצע לחקן את סעיף 14 לחוק כך שיובהר שהשימוש שנעשה בו במונח "מקלט משותף" הוא שונה מההגדרה המוצעת. בעוד שהגדרת "מקלט משותף" המוצעת בסעיף 11 לחוק הלה על שש דירות או יותר הנמצאות בבית משותף, הרי שהמונח "מקלט משותף" שבסעיף 14 משמעותו מקלט שנועד לשמש במשותף שני בעלי בתים או מפעלים, לפחות.

לפסקאות (2) ו-(4)

מוצע למחוק את ההתייחסויות למועצה המחוזית הקבועה בסעיף 6 לחוק ואשר מוצע לבטלה בסעיף 6 להצעת החוק. לפי סעיף 14 לחוק, אחד מתפקידיה של המועצה המחוזית שמוצע לבטלה כאמור, הוא עריכת

(ד) קנס כאמור בסעיף קטן (ג) ישולם לקופת הרשות המקומית.

תיקון סעיף 16 .20 בסעיף 16(ב) לחוק העיקרי, במקום "בתקופת קרבות" יבוא "בעת מצב מיוחד בעורף".

תיקון סעיף 120 .21 בסעיף 120 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) בפסקה (1), במקום "ובמספר מפעלים שבמבנה אחד" יבוא "ובקבוצת מפעלים" ובמקום "כלל המפעלים האלה" יבוא "קבוצת המפעלים";

(ב) בפסקה (2), במקום "או למפעל מסוים" יבוא "למפעל מסוים או לקבוצת מפעלים";

(ג) בפסקה (4), במקום "שבאותו מבנה" יבוא "שבקבוצת המפעלים שלהם";

(ד) בפסקה (5), במקום "מספר מפעלים שבאותו מבנה" יבוא "קבוצת מפעלים".

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) בפרק זה, "קבוצת מפעלים" – כמה מפעלים הנמצאים בכל אחד מאלה:

(1) במבנה אחד;

(2) באזור תעשייה אחד, אשר מפקד הגא מחוזי מצא כי קיים צורך לבצע בו פעולות התגוננות אורחית משותפות; לעניין הגדרה זו, "אזור תעשייה" כמשמעותו בחוק התכנון והבניה;

(3) בכמה מבנים, אף אם אינם נמצאים באזור תעשייה אחד, אשר מפקד הגא מחוזי מצא כי קיים צורך לבצע בהם פעולות התגוננות אורחית משותפות".

תיקון סעיף 220 .22 בסעיף 220 לחוק העיקרי, ברישד, במקום "מפעלים אחרים שבאותו מבנה" יבוא "קבוצת מפעלים".

ביטול סעיף 210 .23 סעיף 210 לחוק העיקרי – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן, מוצע לבטל את סעיף 210 לחוק שכותרתו ציוד במפעלים שאינם במבנה אחד מאחר שלאחר התיקון המוצע תתאפשר התקנת תקנות שתוכל לחייב פעולות התגוננות אורחית משותפות למפעלים שאינם במבנה אחד בלי להידרש לצו ספציפי של שר הביטחון לגבי כל קבוצת מפעלים.

וזה נוסחו של סעיף 210 לחוק, שאותו מוצע לבטל:

"210. ציוד במפעלים שאינם במבנה אחד

שר הביטחון רשאי בצו להורות שציוד או סוגי ציוד שנועדו לרעתו לצרכי ההתגוננות האורחית של כמה מפעלים שאינם במבנה אחד יירכשו, יותקנו, יופעלו או יוחזקו, כפי שיפרט בצו ובמועד שיקבע בו, בידי אחד מבעלי המפעלים או בידי הרשות הקובעת; הוטל ביצועו של הצו על בעל מפעל, יחול סעיף 210.

סעיף 20 מוצע להחליף את המונח "תקופת קרבות" ב"מצב מיוחד בעורף" לאור ביטול המצב "תקופת קרבות" (ראה דברי הסבר לביטול ההגדרה "תקופת קרבות" בסעיף 1 להצעת החוק).

סעיפים מוצע לתקן את סעיף 220 לחוק שעניינו הסמכות 21 עד 23 לחייב אימוני עובדים של מפעלים והסמכות לחייבם להצטייד באמצעי ההתגוננות האורחית הרלוונטיים מוצע להסמיך את שר הביטחון להתקין תקנות בדבר פעולות התגוננות אורחית משותפות ל"קבוצת מפעלים", קרי גם למפעלים המצויים במבנה אחד (סמכות שקיימת כיום) או המצויים בכמה מבנים או באזור תעשייה אחד, ובלבד שמפקד הגא מחוזי מצא כי קיים צורך לבצע בהם פעולות התגוננות משותפות (סמכות שמוצע להוסיפה).

בהתאמה, מוצע לתקן את סעיף 220 לחוק שעניינו הוצאות פעולות המשרתות יותר ממפעל אחד, כך שיופיע בו המונח המוצע "קבוצת מפעלים" במקום האמור בו כיום.

24. בכותרת פרק חמישי לחוק העיקרי, במקום "מצב הכן בהתגוננות האזרחית" יבוא "פינוי מיטלטלין ואיפול".
25. סעיף 21 לחוק העיקרי – בטל.
26. בסעיף 21 לחוק העיקרי, ברישה, במקום "לפי סעיף 21" יבוא "לפי סעיף 9(ג)(3)".
27. בסעיף 21ב(א) לחוק העיקרי, במקום "סעיף 21(ב)(6) יבוא "סעיף 9(ד)(א)(1)(1)".
28. בסעיף 22ב(א) לחוק העיקרי –

(1) בפסקה (2), במקום "בתקופת קרבות" יבוא "בשעת התקפה";

דברי הסבר

(4) הרשיונות לפי סעיף 15(א) המקנים זכות שימוש במקלט למטרה אחרת מאשר לחסות בו בשעת התקפה – בטלים;

(5) על המחזיק במקלט לפנותו מיד מן המיטלטלין שבו, למעט הצידור שהוא חייב להחזיקו במקלט לפי דיני ההתגוננות האזרחית;

(6) רשאי מפקד הגא מחוזי או בעל דרגה כפי שקבע ראש הגא, שהמפקד הסמיכו לכך, אם שוכנע שהדבר דרוש למתן מחסה לציבור בשעת התקפה, להורות למחזיק במחסה ציבורי לפנותו מן המיטלטלין שבו, כולם או מקצתם, ולהפסיק את השימוש בו, כולו או מקצתו, שלא לצורך ההתגוננות האזרחית, או להטיל סייגים או הגבלות על שימוש כאמור;

(7) לא קויימו הוראות פסקאות (5) או (6), רשאי חבר הגא, שראש הגא או מפקד הגא מחוזי מינהו לכך, לפנות מיטלטלין מתוך מחסה ציבורי או מתוך מקלט, אם יש במיטלטלין כדי להפריע לשימוש יעיל במקלט או במחסה הציבורי לצרכי ההתגוננות האזרחית;

(8) המחזיק במחסה ציבורי או במקלט חייב לפתחם ולהחזיקם פתוחים בכל עת, כדי לאפשר בשעת התקפה לכל אדם הנמצא סמוך להם להיכנס אליהם מיד ולשהות בהם עד תום שעת ההתקפה.

סעיפים 26 ו-27 לאור ביטול סעיף 21 לחוק, שעניינו מצב הכן, בסעיפים 21 ו-22 לחוק העוסקים בהוראה לפינוי מיטלטלין, פינויים בפועל על ידי הגא, והוראות שיפוי הנוגעות לפינוי המיטלטלין.

סעיף 28 מוצע לתקן את סעיף 22 לחוק, הדין בפיקוח על החוקה של חומרים מסוכנים, כך שהסמכויות שהיו נתונות לפיו לגבי "מצב הכן" ותקופת קרבות" יהולו ב"מצב מיוחד בעורף" וב"שעת התקפה" (ראה דברי הסבר לסעיף 1 להצעת החוק).

סעיפים 24 ו-25 לבטל את סעיף 21 לחוק, שעניינו מצב הכן בהתגוננות אזרחית (ראה הרחבה בדברי ההסבר לסעיף 1 המוצע בסעיף 1 להצעת החוק). הואיל והכרוז על "מצב הכן" מכניסה לתוקף סדרה של הוראות והנחיות, המוגדרות כיום בחקיקת משנה, בלא מתן שיקול דעת לגורמים המוסמכים, בדבר עצם הצורך בהן, מוצע לבטל את הוראות אלה ככל שהן מתקשרות ל"מצב הכן" ולאפשר לתת הוראות כאמור בעת הכרוז על "מצב מיוחד בעורף", תוך מתן שיקול דעת בדבר היקף ההוראות ומועדן (ראה דברי הסבר לסעיף 9 המוצע בסעיף 11 להצעת החוק).

כמו כן, לאור ביטולו של סעיף 21 לחוק כמוצע לעיל, ממילא מוצע לתקן את הכותרת לפרק החמישי כך שתשקף את הוראות הפרק שנתרו בו לאחר התיקון המוצע.

וזה נוסחם של הכותרת של הפרק החמישי לחוק, שמוצע להחליפה ושל סעיף 21 לחוק, שמוצע לבטלו:

"פרק חמישי: מצב הכן בהתגוננות האזרחית"

21. מצב הכן בהתגוננות אזרחית

(א) שר הבטחון רשאי בתקופת קרבות או אם יש לו יסוד לחשוב שהשעה היא ערב תקופת קרבות, להכריז בכל דרך של פרסום שימצא לנכון על מצב הכן בהתגוננות האזרחית. ההכרזה יכול שתהא לשטח המדינה כולה, או לגבי חלק ממנה או לגבי מקום מסוים.

(ב) הוכרז מצב הכן בהתגוננות האזרחית –

(1) ייכנסו לתקפן ההוראות בדבר הגנה על שמשות שנקבעו בתקנות, כולן או מקצתן, לגבי כל שטח המדינה או לגבי חלק ממנה או לגבי מקום מסוים, הכל לפי ששר הבטחון יקבע מוזמן לזמן בהכרותו;

(2) אדם, שההוראות בדבר הגנה על שמשות חלות עליו, חייב למלא אחריהן לא יאוחר מאשר כתום שלושה ימים מיום שנכנסו לתקפן;

(3) לא יאיר אדם אור בזמן שבין שקיעת השמש ובין זריחתה (להלן – שעות האיפול), אלא לפי התקנות האמורות בסעיף 27(ג)(6);

(2) בפסקה (3), במקום "בשעת התקפה או בשעה שעומדת בתקפה, במקום הימצאם של החמרים המסוכנים, הכרזה על מצב הכן בהתגוננות האזרחית לפי חוק זה, בין שהצו ניתן לפני ההכרזה או תחילת ההתקפה ובין שניתן לאחר מכן" יבוא "בעת מצב מיוחד בעורף או בשעת התקפה, בין שהצו ניתן לפני ההכרזה על המצב המיוחד בעורף או תחילת ההתקפה ובין שניתן לאחר מכן";

(3) בפסקה (4), במקום הסיפה החל במילים "בשעה שעומדת בתקפה" יבוא "בעת מצב מיוחד בעורף".

הוספת סעיף 2722 29 אהרי סעיף 2721 לחוק העיקרי יבוא:

"תחולה על המדינה 2722. (א) הוראות פרק זה יחולו על המדינה, למעט על הגופים המפורטים להלן:

- (1) משרד הביטחון ויחידות הסמך שלו;
  - (2) צבא הגנה לישראל;
  - (3) יחידות ויחידות סמך של משרד ראש הממשלה שעיקר פעילותן בתחום ביטחון המדינה;
  - (4) מפעלי מערכת הביטחון כמשמעותם בסעיף 20 לחוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998¹⁰, שאינם יחידות כאמור בפסקה (3) ואשר שר הביטחון הודיע עליהם לראש הגא.
- (ב) פעילותם של הגופים המפורטים בסעיף קטן (א) תבוצע, ככל האפשר, בהתאם להוראות פרק זה.

תיקון סעיף 24 30. בסעיף 24 לחוק העיקרי –

- (1) סעיף קטן (א) – בטל;
- (2) בסעיף קטן (ב), בסיפה, במקום "בתקופת קרבות" יבוא "בעת מצב מיוחד בעורף".

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 29 מוצע להוסיף את סעיף 2721 לחוק, אשר כותרתו תחולה על המדינה, ובו להחיל את הוראות הפרק השישי לחוק, שעניינו חומרים מסוכנים, גם על המדינה, ברוח המגבלות והחריגים הקבועים בנושא זה בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993. עם זאת מוצע לקבוע כי הוראות הפרק לא יחולו על גופי מערכת הביטחון המנויים בסעיף, אשר מחויבים לפי המוצע, לפעול ככל האפשר בהתאם להוראות הפרק השישי.
- סעיף 30 מוצע לתקן את סעיף 24 לחוק, שעניינו עבירות. לפסקה (1)
- לאור התיקון ולפיו חברי הגא הם חיילים בלבד הכפופים לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 (ראה דברי הסבר לביטול סעיף 8 לחוק בסעיף 6 להצעת החוק), מוצע לבטל את סעיף 24(א) המסדיר הוראה עונשית הייחודית לחברי הגא.
- לפסקה (2)
- מוצע להחליף את המונח "תקופת קרבות" ב"מצב מיוחד בעורף" לאור ביטול המצב "תקופת קרבות" (ראה דברי הסבר לביטול ההגדרה "תקופת קרבות" בסעיף 1 להצעת החוק).
- וזה נוסחו של סעיף 24(א) לחוק, שמוצע לבטלו:
- "24. (א) חבר הגא שעשה אחת מאלה:
- (1) לא מילא תפקיד שהוטל עליו כדין או התרשל במילוי;
  - (2) סירב לציית לפקודה או להוראה שניתנה לו כדין;
  - (3) הווק לציוד או לרכוש אחר שניתן לו כחבר הגא או התרשל בשמירתם,
- דינו – מאסר שלושה חדשים או קנס 1500 לירות, ואם נעברה העבירה בתקופת קרבות, דינו – מאסר שנה אחת או קנס 5,000 לירות."

¹⁰ ס"ח התשנ"ח, עמ' 348.

"עבירת קנס 24 א. (א) שר הביטחון רשאי, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לקבוע, בצו, עבירה על דיני ההתגוננות האזרחית כעבירת קנס, דרך כלל או בתנאים או בסייגים שקבע.

(ב) קבע שר הביטחון עבירה כעבירת קנס יקבע, בצו, את שיעור הקנס, ורשאי הוא לקבוע שיעורים שונים לעבירה חוזרת או נוספת או לעבירה נמשכת שעבר אותו אדם או בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירה, ובלבד ששיעור הקנס לא יעלה על השיעור הקבוע בסעיף 221(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982"; קביעה כאמור טעונה את הסכמת שר המשפטים וועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת."

32. סעיף 24 לחוק העיקרי – בטל. ביטול סעיף 24 א

33. בסעיף 27 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 27

(1) בסעיף קטן (ב), בפסקאות (2) ו-(3), במקום "בתקופת קרבות" יבוא "בעת מצב מיוחד בעורף";

(2) בסעיף קטן (ג) –

(א) בפסקה (2), במקום "בשעת קרבות" יבוא "בעת מצב מיוחד בעורף";

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 31 מוצע להחליף את סעיף 24 לחוק, העוסק בברירת קנס, ולהתאימו להוראות חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. בכך יתאפשר ערכון צו ההתגוננות האזרחית (עבירות קנס), התשל"ו-1976, בכל הנוגע להטלת קנסות על המפרים את דיני ההתגוננות האזרחית.

וזה נוסחו של סעיף 24 לחוק, שמוצע להחליפו:

ברירת קנס

"24 א. (א) "עבירת קנס" – עבירה על דיני ההתגוננות האזרחית אשר שר הביטחון, בהסכמת שר המשפטים, הכריז עליה בצו ברשומות שהיא עבירת קנס דרך כלל או בתנאים או בסייגים שקבע.

(ב) (בוטל).

(ג) (בוטל).

(ד) שר הביטחון יקבע בצו –

(1) את שיעור הקנס לכל עבירת קנס, ולכל עבירת קנס חוזרת או נוספת שנעברה על ידי אותו אדם, ובלבד ששיעור הקנס לא יעלה על חמש מאות לירות על עבירה ראשונה ואלף לירות על עבירה חוזרת או נוספת, ורשאי הוא לקבוע שיעורים שונים לעבירה בהתחשב בנסיבות ביצועה;

(2) (בוטל).

(3) (בוטל).

¹¹ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

סעיף 32 מוצע לבטל את סעיף 24 לחוק, העוסק בדין משמעתי של חברי הגא שאינם חיילים, לאור הכוונה שחברי הגא יהיו כולם חיילים (ראה דברי הסבר לביטול סעיף 8 לחוק בסעיף 6 להצעת החוק).

וזה נוסחו של סעיף 24 לחוק, שמוצע לבטלו:

דין משמעתי

"24 ב. חבר הגא שאינו חייל כפוף לדין משמעתי כאמור בתוספת."

סעיף 33 מוצע לתקן את סעיף 27 לחוק, שעניינו ביצוע ותקנות.

לפסקאות (1) ו-(2) א, (ב) ו-(ד)

מוצע להחליף את המונח "תקופת קרבות" ב"מצב מיוחד בעורף" לאור ביטול המצב "תקופת קרבות" (ראה דברי הסבר לביטול ההגדרה "תקופת קרבות" בסעיף 1 להצעת החוק).

לפסקה 2(ג)

מוצע לבטל את הסמכות להתקין תקנות בתחומי הסוואת מבנים, איפול והגנה על שמשות, בשל התייתרות נושאים אלה בעקבות ביטול "מצב הכן" הקבוע בסעיף 21 (בסעיף 25 להצעת החוק). ההוראות בנושאים אלה לא יהיו ברמות תקנות אלא הוראות שיוצאו ב"מצב מיוחד בעורף"

(ב) בפסקה (3), במקום "בתקופת קרבות" יבוא "בעת מצב מיוחד בעורף";

(ג) פסקאות (5) עד (7) – יימחקו;

(ד) בפסקה (9), במקום "בתקופת קרבות" יבוא "בעת מצב מיוחד בעורף".

ביטול התוספת 34. התוספת לחוק העיקרי – בטלה.

ד ב ר י ה ס ב ר

(ב) לא ישב קצין שיפוט בדיון לפי תוספת זאת אלא אם דרגתו גבוהה בשתי דרגות מדרגת הנאשם.

(ג) העונש של הורדה בדרגה לא יוטל על קצין בהגא אלא על ידי מפקד הגא המחוזי.

3. קצין שיפוט שהטיל על אדם קנס רשאי להטיל עליו מחבוש, יום אחד במקום כל חמש לירות קנס, למקרה שהקנס לא ישולם במועדו.

4. נחבש אדם לפי סעיף 3, ולפני שנסתיימה תקופת המחבוש שולם חלק מן הקנס, תקוצר תקופת המחבוש לפי היחס שבין הסכום ששולם לבין הקנס כולו.

5. קצין שיפוט שהובא לפניו אדם לדיון ומצאו אשם בעבירת משמעת, יכול לחייבו, בנוסף לכל עונש, בתשלום פיצויים להגא על הנזק שנגרם עקב העבירה, אך אין קצין שיפוט יכול לחייב נאשם בתשלום פיצויים בסכום העולה על 100 לירות; החיוב בפיצויים אינו משחרר מאחריות לנוקים לפי כל דין אחר.

6. קנס או פיצויים שנפסקו ולא שולמו במועדם ינוכו מהמגיע לנידון מזמן לזמן עקב שירותו בהגא או ייגבו כאילו היו מס במשמעותו בפקודת המסים (גביה), ואותה פקודה – למעט סעיף 12 – חלה עליהם, או ינהגו גם בדרך זו וגם בדרך זו; קנס שנגבה ישולם להגא.

7. קצין שיפוט שהטיל מחבוש רשאי להורות בפסק, כי העונש, כולו או מקצתו, יהיה על תנאי ויהיה תלוי ועומד לתקופה שנקבעה בפסק, ובלבד שלא תעלה על שנתיים מיום הפסק.

8. (א) מי שנדרש למחבוש על תנאי, לא ישא את ענשו אלא אם עבר תוך התקופה שנקבעה בפסק (להלן – תקופת התנאי) עבירה מסוג העבירה שעליה נענש, או אחת מעבירות המשמעת שנקבעו בפסק, וקצין שיפוט הרשיעו עליה (להלן – עבירה ניספת) תוך תקופת התנאי או לאחריה.

(ב) הוטל מחבוש על תנאי והנידון הורשע בעבירה נוספת, יורה קצין השיפוט שדן בעבירה הנוספת על הפעלת המחבוש על תנאי.

(ג) מי שהופעל נגדו מחבוש על תנאי, יתחיל לשאתו ביום מתן הצו המפעיל את המחבוש על תנאי.

(ד) קצין שיפוט שהרשיע נאשם בעבירה נוספת ולא הטיל עליו בשל אותה עבירה עונש מחבוש, רשאי, על אף האמור בסעיף קטן (ב), לא להפעיל את המחבוש על תנאי אלא להורות, מטעמים שיירשמו, על הארכת תקופת התנאי לתקופה נוספת שלא תעלה

בהתאם לשיקול דעת הגורמים המוסמכים (ראה דברי הסבר לסעיף 99 המוצע בסעיף 11 להצעת החוק).

וזו נוסחה של פסקאות (5) עד (7) של סעיף 27(ג), שמוצע למחקם כאמור:

"(5) הסוואת מבנים ומיתקנים מפני הבחנה מן האוויר;

(6) התנאים בהם מותר להעלות אור בשעות האיפול;

(7) הגנה על שמשות מכל הסוגים על ידי בעליהן או מהזיקהן";

סעיף 34 מוצע לבטל את התוספת לחוק לאור ההצעה לבטל את סעיף 24 לחוק, שעניינו דין משמעת, המפנה אל התוספת (ראה דברי הסבר לסעיף 32 להצעת החוק).

זה נוסחה של התוספת לחוק שמוצע לבטלה:

"תוספת" (סעיף 24ב)

1. בתוספת זאת –

"קצין שיפוט" – אחד מאלה:

(1) מפקד יחידה בהגא שהוא חייל ודרגתו אינה למטה מדרגת רב־סרן;

(2) חייל בדרגת סרן, וראש הגא העניק לו סמכות של קצין שיפוט;

(3) מפקד יחידה בהגא שאינו חייל, והוא קצין הגא בדרגה המקבילה לפחות לדרגת רב־סרן;

"עבירת משמעת" – עבירה לפי סעיף 24(א) לחוק ולגבי מי שנתקבל להגא כמתנדב – עבירה לפי סעיף 24(א)(3) בלבד;

"שוטר צבאי" – כמשמעותו בסעיף 227 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו–1955.

2. (א) על עבירת משמעת יכול קצין שיפוט להטיל אחר הענשים האלה:

(1) אתראה;

(2) נויפה;

(3) קנס שלא יעלה על 80 לירות;

(4) הורדה בדרגה;

(5) בעבירה שנעברה בתקופת קרבות – מחבוש עד חמישה עשר יום.

דברי הסבר

14. מי שקצין שיפוט הטיל עליו עונש בשל עבירת משמעת רשאי, תוך עשרה ימים מהיום שהודיעו לו על הפסק, להגיש עליו ערר בכתב לפני מפקד הגא מחוזי, והמפקד רשאי לדחות את הערר או לבטל את ההרשעה והעונש או לאשר את ההרשעה ולהפחית את העונש; היה קצין השיפוט שפסק את העונש בעצמו מפקד הגא מחוזי, יבוא במקומו ראש הגא לענין הערר על הטלת העונש.
15. העורר יוזמן לשמיעת הערר, הוזמן ולא התייצב לערר, רשאי מפקד הגא מחוזי להחליט בערר שלא בפניו של העורר.
16. קצין שיפוט בבירור עבירת משמעת ומפקד הגא מחוזי הדין בערר לא יהיו כפופים לדיני ראיות, ויפעלו בדרך הנראית להם מועילה ביותר לבירור התלונה או הערר, והוא כשאין בחוק זה או בתקנות לפיו הוראה אחרת בענין זה.
17. (א) עונש שאינו על תנאי, אין להפסיק או לעכב את ביצועו אלא מכוח סעיף 21 לתוספת זאת או בנסיבות המפורטות בסעיף זה.
- (ב) קצין השיפוט שפסק את העונש או מפקד הגא מחוזי המוסמך לדון בערר על הטלת העונש, רשאים להפסיק או לעכב את ביצועו של העונש עד למועד הסיום של הליכי הערר או עד תום המועד להגשתו, הכל לפי המאוחר יותר.
18. לא יובא אדם לדין בפני קצין שיפוט על עבירת משמעת אם עברה שנה אחת מיום ביצועה, ופסק שניתן על פיה לא יבוצע אם עברו שלוש שנים מיום נתינתו.
19. (א) תוספת זאת אינה גורעת מסמכותו של בית משפט לשפוט בעבירות משמעת; אולם לא יובא אדם לדין לפני בית משפט על מעשה או מחדל שנידון עליהם על ידי קצין שיפוט ולא יובא לדין לפני קצין שיפוט על מעשה או מחדל אם נידון עליהם בבית משפט.
- (ב) מי שנידון על עבירת משמעת למחבוש על תנאי והובא לדין לפני בית משפט בשל עבירה נוספת, יהיו לבית המשפט כל הסמכויות של קצין שיפוט על פי תוספת זאת להפעלת המחבוש על תנאי או להארכת התנאי, והוראות סעיף 8 לתוספת זאת יחולו בשינויים המחוייבים לפי הענין.
20. מי שהובא לדין לפי תוספת זאת על מעשה או מחדל פלוגי וחוייב או זוכה, לא יובא שנית לדין לפי תוספת זאת על אותו מעשה או מחדל.
21. ראש הגא רשאי לבטל עונש שהוטל לפי תוספת זאת, להפחיתו או להמירו בעונש קל יותר, ובכלל זה להמיר עונש מחבוש במחבוש על תנאי.
22. מי שהחוייב בתשלום פיצויים להגא לפי סעיף 5 על שנתיים, אם ראה קצין השיפוט שבנסיבות הענין אין זה מן הצדק להפעיל את המחבוש על תנאי, לא ישתמש קצין שיפוט בסמכות לפי סעיף קטן זה אלא לגבי ההרשעה הראשונה של נאשם בשל עבירה נוספת.
- (ה) לא יטיל קצין שיפוט מחבוש על תנאי בשל עבירה נוספת אם נעברה תוך תקופת התנאי.
- (ו) מי שהוטל עליו עונש מחבוש בשל עבירה נוספת והופעל נגדו עונש מחבוש על תנאי, ישא את תקופות המחבוש בו אחר זו, וזולת אם קצין השיפוט שמצא אותו אשם בעבירה נוספת, הורה ששתי התקופות, כולן או מקצתן, יהיו חופפות; אולם תקופת המחבוש הרצופה שעל הנידון לשאת לא תעלה בסך הכל על עשרים והמישה יום.
- (ז) צו לפי סעיף קטן (ב) ניתן לערר בהתאם לסעיף 14 לתוספת זאת.
- (ח) מחבוש על תנאי לא יופעל אם חדל הנידון להיות חבר הגא.
9. מי שנידון על עבירת משמעת למחבוש ולפני שנשא כל ענשו חזר ונידון למחבוש, ישא את הענשים יחד, והוא כשקצין השיפוט אשר הטיל את העונש השני לא הורה שהנידון ישא כולם או מקצתם בזה אחר זה; אולם תקופת המחבוש הרצופה אשר על הנידון לשאת לא תעלה בסך הכל על עשרים והמישה יום.
10. מי שהוטל עליו מחבוש על עבירת משמעת, ישא את ענשו בהדרגה משמר או במחנה מעצר שבהם חייל נושא עונש מחבוש לפי חוק השיפוט הצבאי, תש"ו-1955.
11. קצין שיפוט לא ידון נאשם ולא יגבה עדויות אלא בפניו; בתחילת הדיון יקרא בפניו את דברי התלונה, ולפני מתן הפסק יתן לו הזדמנות להשמיע את דברו.
12. תם הדיון ולא החליט קצין השיפוט לבטל את התלונה, יפסוק בה, ואם נמצא הנאשם אשם – יקבע את ענשו.
13. (א) מי שהוזמן על עבירה לדין משמעתי ונמנע מהתייצב, ללא צידוק המניח את דעתו של קצין השיפוט, רשאי קצין השיפוט להורות לשוטר או לשוטר צבאי לעצור את הנאשם ולהביאו לפני קצין שיפוט.
- (ב) מי שנידון למחבוש על עבירת משמעת, או שהופעל נגדו מחבוש על תנאי, ונמנע מהתייצב לנשיאת העונש במקום שקבע לכך קצין שיפוט, ללא צידוק המניח את דעתו, רשאי קצין שיפוט להורות לחבר הגא, לשוטר או לשוטר צבאי לעצור את הנידון ולהביאו למקום העונש.

¹² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 390.

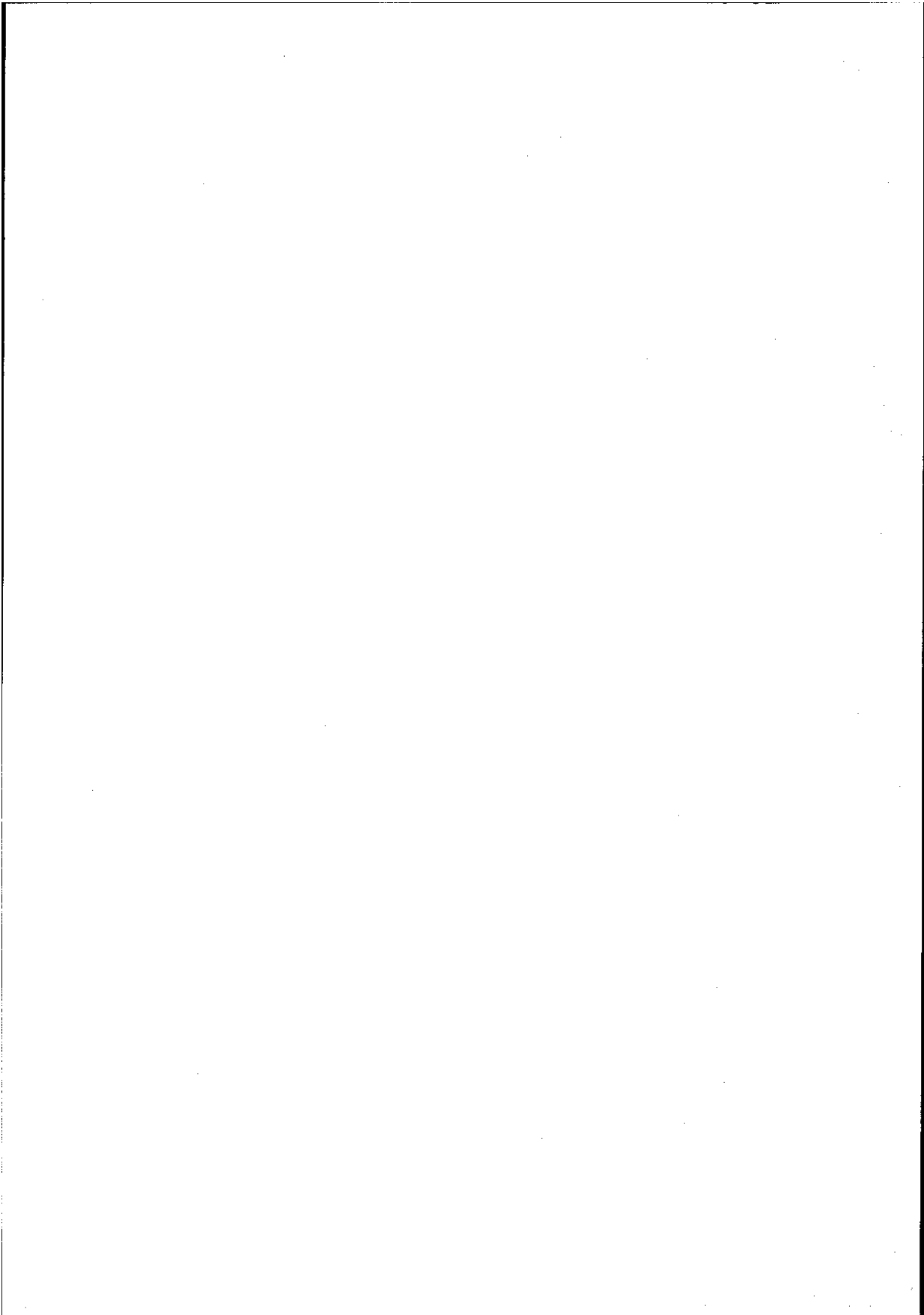
דברי הסבר

24. שר הבטחון רשאי להתקין תקנות בדבר סדרי הגשת תלונה על עבירת משמעת וסדרי הדין בשיפוט המשמעתית.

סעיף 35 מוצע לתקן את פקודת המשטרה ולהשמיט ממנה את המושג "תקופת קרבות", שמוצע לבטלו (ראה דברי הסבר לביטול ההגדרה "תקופת קרבות" בסעיף 1 להצעת החוק).

לתוספת זאת, רשאי ראש הגא לבטל את החיוב בפיצויים או להקטין את שיעורם.

23. תוספת זו תחול גם על מי שחדל לחלוטין או לשעה להיות חבר הגא. לאחר שביצע עבירה לפי סעיף 24(א)(3) לחוק בכל ענין הנוגע לאותה עבירה ובכפיפות לאמור בסעיף 8(ח) לתוספת זאת, ובלבד שהתלונה על העבירה הוגשה לקצין שיפוט תוך ששים יום מהיום שבו חדל להיות חבר הגא.

המחיר 9.72 שקלים חדשים ISSN 0334-3030 סודר במח' רשומות, משרד המשפטים, והודפס במודפס הממשלתי